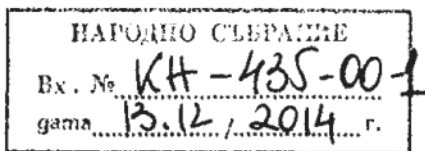

София, 11/12/2014

До
Проф. Тодор Танев
Министър на образованието и науката

Г-жа Цеца Цачева
Председател на Народното събрание

Г-жа Милена Дамянова
Председател на Комисия по образованието и науката

Уважаеми господин Министър,
Уважаема госпожо Председател на Народното събрание,
Уважаема госпожо Дамянова,

Във връзка с обсъждането на законопроект за предучилищното и училищното образование, бихме искали да представим на Вашето внимание становище на Център за приобщаващо образование.

Център за приобщаващо образование принципно подкрепя приемането на нов закон за предучилищното и училищното образование. Смятаме, че предложения проектозакон изразява необходимостта от преосмисляне на ценностите, целите и задачите на образованието, което нашите деца ще получават. Съзнаваме отговорността, която се поема, този закон да започне промяна, за нуждата от която има всеобщо съгласие. Вярваме, че диалогът с всички заинтересовани страни е от изключително значение промяната да бъде разпозната и активно подкрепена с последваща ежедневна работа на всички нива в системата.

В тази връзка приветстваме утвърждаването на приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование. Изразяваме съгласие с предложения термин „приобщаващо образование“, защото той отразява най-точно и пълно ценностите на равнопоставеност, приемане и участие.

Бихме искали да предложим своята гледна точка в частта приобщаващо образование, изразяваща принципите и опита ни като организация, чиито експерти работят повече от десет години за качествено образование и приобщаване на всички деца в училище. Освен конкретни предложения, излагаме на Вашето внимание и принципни становища, които се отнасят до Закона и до съответните Стандарти.

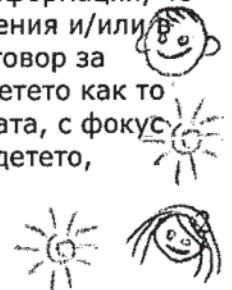
1. Позицията ни изразява убеждението, че за да се случи приобщаващото образование като системна промяна е необходимо да бъде променен принципът на подкрепа, така че фокусът от осигуряването на индивидуална подкрепа на детето, заради специални образователни потребности, да се пренасочи към отговорността училищната среда да гарантира подкрепа за всяко дете, което в даден момент може да има нужда от такава. Това ще позволи системата да отговори по-бързо и адекватно на възникнала нужда от подкрепа. За да е ефективен, е необходимо този принцип да бъде заложен и синхронизиран - в Закона, в съответните Стандарти към него, в последващите стратегии и планове за действие в сферата на образованието.

2. По отношение на сега действащите Ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, позицията на Центъра е, че е необходимо да бъде направен детайлен анализ на ситуацията, на установените практики от различните центрове, със събиране на мнения на всички заинтересовани, и изводите да бъдат използвани за планиране. Вярваме, че когато се правят политики е важно да използваме данни и да анализираме съществуващи практики, за да можем да вземем решения. Не е печелившо да поемем в нова посока, без да извлечем ползите и поуките от опита си досега.

В тази връзка, въз основа на заключения на «Одитен доклад на изпълнението на ефективността на включващото образование на децата и учениците със специални образователни потребности за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2011 г.» на Сметната палата, № 0300000112, считаме за необходимо подготовката на специализирани кадри за образователна, социална и психологическа подкрепа на децата да бъде един от приоритетите на програмите за квалификация и преквалификация на кадри в системата на училищното образование.

3. Бихме искали да обърнем внимание, че чл. 192 от проектозакона противоречи на принципа на приобщаващо образование.
4. Наложително за осъществяване на реформа по същество е отговорностите на всички участници за осигуряване на превенция от трайни затруднения в ученето, както и осигуряване на подкрепа в детска градина или училище за децата, които се нуждаят от такава да бъдат ясно и еднозначно определени, от Закона или Стандарта, на всички нива: а класния ръководител, на учителите, на директора на детската градина или училището, на РУО, органите на местната, държавната и специализираната администрация, на родителите. Тези отговорности трябва да бъдат определени за всички етапи в процеса: от идентифициране на нуждата от допълнителна подкрепа, оперативното и дългосрочно планиране, осигуряването на подкрепа за децата и проследяване на техния напредък. Това ще позволи подкрепата да не зависи от индивидуалната преценка, а да бъде гарантирана.
5. Предлагаме определянето на нуждата от подкрепа и на вида подкрепа да става чрез ясна рамка от три степени. Степента на подкрепа за всяко дете се определя след направен анализ на събраната за ученика информация, като оценки, наблюдение на развитието и на поведението в обща класна стая. Предлагаме следната рамка:
 - i. **Първа степен - превенция и работа в обща класна стая с всички деца:** качествено преподаване според учебната програма, като се гарантира посрещането на нуждите на повечето деца. Подход: събиране на информация за оценките, наблюдение и описание на развитието и на поведението в обща класна стая в създадена за целта форма и анализ на тази информация. Отговорност на: класния ръководител и директора на училището.
 - ii. **Втора степен - преподаване и подкрепа със средна интензивност:** съобразно нуждите на тези деца, за които има събрана информация, че срещат системно трудности в усвояването на знания и умения и/или социализацията. Подход: оценяването на напредъка, разговор за информиране и планиране с родителя, консултиране на детето как то учи най-добре, планирането на преподаването и подкрепата, с фокус върху слабите страни и с опора върху силните страни на детето,

извършване на работа по плана, преглед на напредъка. Цикълът се повтаря от един до три пъти в рамките на учебната година. Отговорност на: екип за планиране на подкрепата в училище, включително родител(и) и директора на училището. Необходимо условие: учебната програма позволява диференцирано преподаване; училищен психолог/ педагогически съветник, или специалист от училището.

- iii. **Трета степен – индивидуална подкрепа:** включва децата, които са постъпили с вече изготвена програма за подкрепа от детската градина или с диагноза, изискваща такава, включва и децата, които след положени усилия за подкрепа във втора степен и след оценяване на напредъка имат нужда да получат по-интензивна, индивидуална подкрепа от типа ресурсно подпомагане. Отговорност на: екип за планиране на подкрепата в училище, включително родител(и), директора на училището, ресурсен учител и др. специалисти.

Световната практика показва, че около 80% от децата в класната стая попадат в първа степен, около 15% във втора и едва около 5% имат нужда от индивидуална подкрепа.

Функционирането на предложената рамка предполага и допълнителни обучения за общообразователните учители и специалистите, вкл. обучения насочени към умения за самооценка и мониторинг на напредъка и диференциране на преподаването.

6. Предлагаме да се гарантира наличието на конкретни инструкции за задължителната документация, която съпътства детето в неговото преминаване от детска градина в училище. Предлагаме тази документация да съдържа и документите, които отразяват наблюдението на развитието на детето, извършено от учителя в детската градина и тези, които ясно отразяват предоставената подкрепа, ако има такава. Документацията се предоставя от детската градина на съответното училище, където ще учи детето.
7. предлагаме да се конкретизират указанията за какви видове разходи (издръжка, подкрепяща среда, заплати, други) могат да се ползват средствата от добавката за децата и учениците на ресурсно подпомагане.

Изявяваме надежда, че ще се постигне всеобщо съгласие за приемането на този важен за децата и младите хора и за бъдещето на страната ни законопроект.

С отлични п
Ива Бонева,
Изп. Директ

